

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta št. 5, vnaprejem naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petitvrate za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratno oglašje primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Odprto pismo roditeljem nesrečo prinašajoče liberalne stranke in nje glasilo „Narodni list“ v Celju in javni klic za kmečke ljudstvo!

(Pisje Franc Agrež, kmet v Pišecah.)

Resničen pregovor pravi: dobra, poštena roba se sama hvali, ni je treba ponujati. In res, tovarne in tvrdke, ktere si prizadevajo dobro blago preskrbovati, imajo toliko odjemalcev, z delom komaj zmagajo. Potnikov niti ne potrebujejo. Kako pa naj mi torej sodimo o novopečeni liberalni stranki in njenemu glasilu: „Narodni List“? Že precej star kmetovalec sem; dobl sem že mnogo, mnogo časopisov na ogled, od vseh političnih strank; pa tolike vsiljivosti, kakor je pri vaši novi stranki, še nisem doživel.

Koj s prvo številko ste mi začeli pošiljati vaše glasilo „Narodni List“. Jaz sem vam kakih šest številčk v presledkih vrnil z opombo: Lista od stranke, ki ruši mir, slabi že itak ubogi naš narod slovenski; razdira složnost naših boriteljev, ne sprejemem! Kljub temu mi list vsiljujete vedno. Dobro! le pošiljajte mi list dokler hočete, povem vam le javno, da za vašo, obrekovanja, natolcevanja, zavijanja in črnenja politikov naše kmečke zveze polnega časopisa plačal nikoli ne bom niti vinarja. Znani so mi tudi drugi tovarši, katerim enako kakor meni list vsiljuje, čeravno so vam več številčk vrnil. Tako silno se še ptujka krotka ne vsiljuje. Ta vsiljivost jasno označi vrednost vaše nove, liberalne stranke, ktere porod je prinesel neizmerno nesrečo za naš ubogi stiskani narod slovenski, je razdril složnost v delovanju slov. rodoljubov, razburil narod, zanetil ogenj sovražstva v slovensko politiko, kar narod strašansko slabi.

Dragi tovariši kmetje! Dobro vem, da kakor meni in tovarišem v moji okolici, tako se vsiljuje liberalno glasilo novorojene brezverne stranke, „Narodni List“ tudi vam po širni slovenski domovini. Kdor ni in ne misli biti naročnik, naj vrne vsiljeni list, sicer ga bo moral plačati. Kdor se ni od „Narodnega Lista“ zastrupljen in ima še zdrav um in pamet, ne sprejemaj liberalnih listov, zlasti ne talsila novorojene liberalne stranke v Celju, da se ne zastrupi. Kmetje, vrnite „Narodni List“ vsi, kateri niste sami sebi sovražniki. Liberalne ideje izhajajo zgolj iz brezverstva, niso za noben stan koristne, vendar tudi za noben stan niso tako neposredno škodljive, kakor ravno za naš kmečki stan. Nesrečni nasledki liberalne politike povzročajo naše žulje in segajo v naše žepce.

Maša sv. Vaclava.

(iz „Malostranskih pripovedek“ Jana Nerude poslovenil Podravski.)

Sedel sem čisto spodaj ob stopnicah, ki drže na cerkveni kor, ter si komaj drznil dihati. Skozi priprte mrežaste duri sem si lahko dobro ogledal cerkev: na moji desni strani se je nahajala srebrna rakev sv. Janeza Nepomuka, a na drugi strani je bila zakristija. Večernice so se že davno koučale; cerkev sv. Vite je bila prazna. Samo pri rakvi sv. Janeza je klečala moja pobožna mati, zatopljena v molitev, a sem od kapelice sv. Vaclava* se je bližal cerkveni stražnik, izvršivši svoj poslednji obhod po cerkvi. Sel je za kake tri korake oddaljen mimo mene ter krenil proti izhodu pod kraljevim „oratorjem“**, zaropotal s ključi, zaprl duri na ključ in hoteč se prepričati, če so mar dobro zaprte, potegnil jih za ključko. Med tem, ko se je bil odpravil dalje, je moja mati vstala, se prekrizala ter odšla ob enem s stražnikom. Spomenik mi je zakril oba, jaz sem čul samo njune glasne korake in posamezne glasove njunega razgovora, na kar sta se pojavila na drugi strani zakristije. Tu je stražnik zaropotal z durmi; znovič se je čul glas zapirajočega zapaha in je zasklepetala ključka pri durih, na kar se je napolil k desnemu izhodišču. Še dvakrat sem čul zapiranje zapahov in evo, ostal sem sam v zaprti cerkvi! Neki čudni občutki so se me polastili; po hrbtu mi je curljal nek vroč tok, katero čutilo pa nikakor ni bilo prijetno.

* V velikanski stolnici sv. Vite v Pragi se nahaja tudi rakev sv. kralja Vaclava.

** Oddelček v cerkvah za visoke dostojanstvenike, kjer se nahaja oltar s križem. V cerkvi sv. Vite se nahaja oratorij Ladislava II. od 1493 l.

Tovariši, pristopajte trumoma k naši Kmečki zvezi in pri prihodnjih volitvah stojmo kot en mož za kandidate, kateri so postavljeni od naše zveze in na naš program, brez ozira, ktereга stanu so. Kmet, ki zabavlja zoper našo kmečko zvezo ali vsaj stoji v vrstah, ki so naši zvezi sovražne, ki črnijo in blatijo njene politike in nastavljene kandidate, je zaslepljen in pluje sam v svojo skledo.

Da bomo vedeli se ravnati pri prihodnjih volitvah, naročajmo si trumoma, vsaj za ta čas, „Posavsko stražo“ v Brežicah ali „Slov. Gospodarja“.

Sedaj pa se vrnimo k novopečeni liberalni stranki in njenemu glasilu „Narodni List“. Kdor se še ni popolnoma navzel liberalnega strupa in strasti in ima zdravo pamet, naj pazljivo čita ta liberalni list, in z lahka se bo prepričal, da list črdo laže, ostudno napada sotrudnike, ki so na naši strani, jih črni, njih delovanje na zloben način zavija. Najbolj pa ima na muhi naše kandidate, in po vzgledu kranjskih liberalcev, naše duhovnike. Iz tega pa lahko vsak razvidi, da taka stranka ni krščanska in njeno glasilo ni sposobno, da bi ga pošten krščanski mož čital, zato pa: proč žnjim!

Naša Kmečka zveza je postavila dva kandidata iz kmečkega stanu g. Roškarja in Pišeka. Cenjeni bralci, blagovolite se prepričati, kako vzgledna kmetovalca sta; toda, ker nista pristopila k liberalni stranki, nju je liberalno glasilo „Narodni List“ oblatil pred svetom, kakor da sta najbolj zanikrna moža. Iz tega se lahko vsak prepriča, kako nepoštena je nova liberalna stranka. G. dr. Benkovič deluje požrtvovalno in neumorno za pravice Slovencev s tako vneto in energijo, s kakoršno še noben politik v Brežicah deloval ni; pa glejte, ker je on na naši kmečki strani in je postal kandidat na programu naše kmečke zveze, ga „Narodni List“ črni in napada, liberalci mu pošiljajo brezimna pisma z najnesramnejšimi vsebinami, da se človeku kar studi. Dne 17. svečana so ga liberalci naravnost vprašali, če ga ni sram, da se kot akademik med kmete meša. — Glejte, dragi tovariši, v očeh liberalcev kmetje nismo vredni, da bi akademik, doktor z nami govoril in nas zastopal?

Naša Kmečka zveza potrebuje neobhodno nekaj visokoučenih juristov v državnem zboru. S samimi kmeti ne bi dosti dosegli. Zato bodimo le hvaležni dr. Benkoviču, da je našo ponudbo sprejel. Bolj delavnega kandidata bi zastoj iskali. Stojmo kot en mož vsi za njegovo izvolitev.

Kmetje, liberalci se hvalijo, da so boljši kristjani kakor mi. To je eno in isto, kakor če nemščurji rečejo: mi smo boljši Slovenci ko vi.

Črez nekoliko trenutkov sem urno poskočil, izvlekel iz žepa svoj robec in kolikor mogoče krepko povezal z njim obe polovici mrežastih durij, ki so se zapirale samo s ključko. Nato sem urno stekel po stopnicah na prvi hodnik kora, stisnil se k zidu, toda mahoma se znovič vsedel na stopnice. Vse to sem delal vsled previdnosti. Bil sem trdno uverjen, da se duri še enkrat odpro, da spuste tje kaj pse, ki imajo stražiti cerkev. Mi, cerkveni strežaji končno nikdar nismo videli teh cerkvenih psov ter niti nismo slišali njih lajanja, toda mi smo si pojasnovali, da se nahajajo trije, da so precej veliki, prižasti, zlobni, povsem podobni onemu „buldogu“ kralja Vaclava, ki je bil naslikan za velikim oltarjem. Onaj, pravijo, nikdar ne lajajo, kar je baje znamenje samo hudobnih psov.

Vedel sem, da veliki psi znaajo odpirati ključke na durih, radi tega sem duri z ruto spodaj krepko povezal. Sodil sem, da na ta način oni ne morejo dospeti k meni na kor. Jutri, ko jih stražnik znovič odpelje, pa sem zamogel zopet brez vsake nevarnosti oditi. Meni je bilo mar le za to, da vprebijem noč v cerkvi sv. Vite, toda skrivoma pred vsemi drugimi. Stvar je bila zelo važna. Mi fantje smo dobro vedeli, da sv. Vaclav vsaki dan služi sv. mašo v svoji kapelici, a to o polnoči. Odkritosrečno rečeno, jaz sam sem povedal to novico svojim tovarišem. Imel pa sem jo iz dobrega, povsem verodostojnega vira. Stražnik Havel — ktereга so radi njegovega dolgega nosa klicali Havalakljunača — stražnik Havel je pravil o tem mojim starišem pri nas doma in me je pri tem tako čudno gledal, da sem takoj pogodil njegovo željo, češ, naj bi tudi jaz izvedel to tajnost. Pa sem povedal to bližnjim svojim tovarišem, na kar

Liberalna stranka je nastala iz ljudi, ki so si s protiverskimi dejanji vest obtežili. Da bi si vest lažje udušili, si začnejo domišljati, da ni Boga, ne nebes, ne pekla, ne hudiča. Ker pa vejo, da smo kmetje v veliki večini še verni kristjani, tajijo sedaj pred volitvami proti nam svojo nevero. Le pozlejte malo, ljubi tovariši kmetje, marsiktere liberalne agitatorje niste videli mesece in mesece v cerkev iti. A sedaj pred volitvami vam hodijo kaj pridno k sv. maši. Ali ne samo zato, da bi nas lažje slepili? Proč z vsemi, ki stojijo v vrstah liberalne stranke! Stojmo trdno za kandidate, ki so postavljeni od naše Kmečke zveze, to kliče svojim tovarišem

Franc Agrež, kmet v Pišecah.

Politični ogled.

— Cerkevno premoženje in duhovniške plače. V Št. Petru na Notranjskem je govoril na cvetno nedeljo voditelj Slovenske ljudske stranke dr. Šusteršič tudi o cerkvenem premoženju in o duhovniških plačah ter rekel: „O cerkvenem premoženju upijejo liberalci, ker so izračunali, da ima katoliška cerkev v Avstriji 813 milijonov cerkvenega premoženja. V to pa so prištete vse cerkvene stavbe, katerih nekatere so po mestih vredne na milijone, ker so jih verniki prostovoljno tako dragoceno zgradili, vštete so vse monstrance, vsi kelhi itd. — seve se potem „cerkvenega premoženja“ nabere, ali pa kaj to nese? (Klici: Nič!) Pred šestimi leti so liberalci agitirali, da bodo na Dunaju predlagali, naj se cerkveno premoženje razdeli, na Dunaju so bili pa o tem tiho, ker so vedeli, da bi bilo to tako neumno, da bi se jim še Drobničeve krave smejale. Liberaloi vpijejo tudi, da so se duhovnikom zvišale plače za okroglo devet milijonov. To ni res. Za celo Avstrijo znaša zvišanje 4 milijone 800.000 kron, tako da pride na vsakega prebivalca 25 v. Tudi liberalci so za to glasovali in celo dr. Tavčar. Pobljšale so se pa plače le tistim duhovnikom, ki imajo slabe fare in slabo službo. Tisti duhovniki, ki imajo dobre fare in pa škof morajo še sami plačevati. Duhovniki so skoro vsi kmečki sinovi, zakaj bi ravno duhovnikom ob sedanji draginji nič ne orivožili? Zakaj na liberalci in socialdemokrati tako molče o Rotšildu, ktereга bilanca znaša 11 tisoč milijard, t. j. 440 milijonov vsako leto in 1 milijon 200.000 kron na dan. To bi se pač bolj splačalo deliti kot cerkveno premoženje, a liberalci in socialdemokrati vidijo povsod le samo „cerkveno premoženje“ in duhovnike pred ljudem se pa skrivajo!“

smo trdno sklenili, ogledati si to polnočno sv. mašo. Sv. Vaclav je bil naš ideal. Ker sem poizvedel za to skrivnost poprej negi drugij, imel sem tudi jaz pravico prvenstva, in radi tega sem danes prvi izmed treh sedel na spodnjem koru, zaprt in ločen od ostalega sveta.

Vedel sem, da si doma radi mene ne bodo delali skrbi. S pomočjo laži, katere se radi poslužijo mnogi devetletni fantalini, se mi je posrečilo „naplavšati“ mater, da je moja teta, živeča na drugi strani mesta, izrekla željo, da naj prebijem ta večer pri njej. Končno sem tudi ondi nekekrati že prenočil, drugo jutro pa mahoma odšel v cerkev, da sem ondi opravil svojo dolžnost cerkvenega strežaja. Ako sem se konečno tudi nekoliko zagovoril, kaj bi to značilo; v tem slučaju bi zamogel vsaj povedati, kako je sv. Vaclav služil sv. mašo! Zdelo se mi je, da postanem takrat takšna važna oseba, kakor starka Vihromer, mati hradžanskega mizarja Simra, ki je ob času kolere s svojimi lastnimi očmi videla, kako je presveta Devica Marija iz kapucinskega samostana, ogrnjena s svojim zlatim plaščem, hodila po noči po Loretaškem trgu na Hradšanih ter skropila hiše z blagoslovljeno vodo. Narod se je takrat tolažil z nadejo, da se po tej poti reši nesrečne obiskovalke; ker pa je kolera razorajala še huje nego poprej, zlasti v hišah poškopljenih z vodo, jeli so to zadevo pojasnovati že povsem drugače, namreč, da je Devica Marija skropila one svoje sosede, katere je želela videti pri sebi v nebeskem kraljestvu.

Sleherni je menda že bil vsaj za trenutek sam v kaki prazni cerkvi ter iz lastne iskušnje ve, kako

* Grč na levem bregu reke Voltave — Hradšani, na katerem stoji tudi cerkev sv. Vite.

— **Za kmeta!** V češkem deželnem zboru je naznanil kmečki poslanec Štal sledeče zahteve kmetov glede vojaščine: 1. Vlada se pozivlja, da dovoli na prošnjo šesttedenski dopust dotičnim aktivnim vojakom, ki so potrebni doma med žetvijo. 2. Ubožnim rezervistom se naj da med orožno vajo za preskrbo družine primerna podpora. 3. Rezervistom se naj plača voznja k orožni vaji in nazaj domu.

— **Dr. Eduard Gregr**, poslanec mladočeške stranke, je dne 1. t. m. umrl, star 79 let. Bil je naroden poslanec in izboren ljudski govornik. Prvikrat je bil za poslanca izvoljen l. 1861.

— **Kmečki upor na Rumunskem** se bliža svojemu koncu. Vojaki so večinoma povsod zadušili upor. Tu pa tam so še nemiri, katere bodo pa tudi kmalu potlačili z vojaško silo. Te prilike so se marsikje poslužili različni zlobneži in roparji, ki so plečili in ropali, vsega so pa potem bili krivi kmetje. Poročila od 1. t. m. so: Prišlo je snežiti. Ob Moldavi so v Putni nemiri. Kmetje zahtevajo, naj se izpremené najemniške pogodbe. V Putno so odposlali vojaštvo. Iz Vlaškega se poroča: V okraju Prahova je splošno mirno, v Salceji so razkropili vstaške kmete vojaki. V Patuleli je ubilo vojaštvo štiri in ranilo tudi štiri osebe. V dolškem okraju nastopajo kmetje proti četam, ki so jih prisilile na upor. V Langi so bili spopadi. Več oseb je ubitih in ranjenih. Krvavi spopadi so bili tudi v Marsani in v Troici. V Galiceji, središču upora, so prijeli vse voditelje upora. Popolen upor je v občinah Hurezani in Pegeni. V arceškem okraju so zažgali uporni kmetje vas Ziomages. V Saolu so uporniki vse opustošili. Mir se je povrnil popolnoma v Vlasci. V Buzenu je razkropilo vojaštvo četo, ki je pustošila v Singeru in v Salceji. Ranili so 20 upornikov. V Moldavi se položaj izboljšuje. Velike čete so uničene. Voditelje upora izročujejo kmetje prodirajoči armadi, prosijo za milost in vračajo vzete stvari. Obstreljevanje v Bailestju je vplivalo na vstaše. V nekaterih krajih nastopajo kmetje proti vstaškim četam. K svojim polkom se vračajo rezervisti, ki so se pridružili upornikom. Nemire so povsod zadušili. V berlitoški okolici so uporniki zažgali posestva. V Berlitovo vozeči se popotniki so videli med vožnjo v nedeljo po noči grozni prizor. Celo progo, dolgo 30 kilometrov, so razsvetljavale goreče vasi. Posestva Christodorea-ujia, grad kapitana Petruscuja in Plosce, graščini Angelescuja in Grigorina sta popolnoma pogoreli. Grigorin je izgubil vse premoženje 700.000 lejov. V celi Valahiji je proglašeno vojno stanje. Deželo so razdelili v osem okrajev, vsakemu poveljuje kak general. V Bukareštu so prijeli tri osebe, o katerih sodijo, da so pripravljale kmečki upor. Agitatorji so rekli kmetom, da brez upora ne dobe zemlje. V Prahovi pleni več sto mož močna četa. Oblast ni možna dovolj, da zaduši upor. Bukarešt, 31. marea. Iz Teleormanu se poroča, da pohajajo čete po mestih in vaseh. Uničujejo kar jim pride v roke in požigajo kraje. Oblasti so brez moči. Pri Bugestiju so razkropili vojaški kmete, ki so imeli enega mrtvega in več ranjencev. Vojaška bolnišnica v Galacu je prenapolnjena ranjencev. Pred bolnišnico so bili izgredi. Množice so kričale: „Proč z vojaštvom!“ in „Proč z vlado!“ Mobilizirane so čete v okraju Konstane. V Giurgiu je odkorakal 38. brambovski polk. Boji med vojski in upornimi kmeti se namreč v giurgiuskem okraju še vedno vrše. Mesto Olcești so zasedli huzarji in pehota. Ponoči so napadli kmetje prednje straže pehote. Nastal je hud boj. Kmete so porazili vojaki. Pri mestu Giurgia je streljala artilerija. Ubitih je bilo 36, ranjenih pa 126 kmetov. V bližini mesta Calafets so napadli konjeniki vstaške kmete in jih razkropili. Ubitih je bilo 12, ranjenih pa 15 kmetov. Tudi vojaki so imeli izrube. V Per-

sinaleju so obkolili kmetje vladno poslopje in stavili svoje zahteve. Zagrozili so, da razrušijo vladna poslopja, ako se ne izpolnijo kmečke zahteve. Poveljnik orožništva Caplescu je brez moči. Došla stotinja 21. pešpolka je razkropila kmete in prijela 82 vstašev. Iz glavnega mesta Bukarešta poročajo dne 3. t. m.: Kmečki punt je zadušen. V nekaterih okrajih vojaki pobijajo in zapirajo zadnje roparske čete.

Razne novice.

* **Vstoličenje.** Na Velikinočni pondeljek je prevzišeni knezoškof dr. Mihael Napotnik slovesno vstoličil ob navzočnosti velike množice ljudstva v stolni cerkvi v Mariboru za stolnega prošta mil. gosp. prelata Karola Hribovšek. Na mnoga leta!

* **Duhovske vesti.** Zupnijo Sv. Barbara v Halozah je dobil č. g. Ivan Vogrin, kaplan v St. Petru pri Radgoni. — Č. g. Franc S. Gomilšek, provizor pri Sv. Barbari v Halozah, je prezentiran na župnijo Sv. Peter na Medvedovem selu. — Župnija Stoperce je podeljena tamošnjemu provizorju č. g. Andreju Keček.

* **Proč s predpraviciami!** Pred dobrimi 50 leti se je kmečko ljudstvo osvobodilo gospodarskega jarma grajščakov. Zdaj, ko je dobilo ljudstvo novo volilno pravico, gre se za osvobojenje kmeta izpod političnega jarma grajščakov in meščanov in uradnikov, gre se za to, da bode kmet prišel do veljavne besede pri postavitvi in vladanju države. V marsikaterih krajih pa še uživajo grajščaki predpravice, nad katerim se premalo spodbikamo. Tako n. pr. imajo nekateri grajščaki v nekaterih krajih pravico ribariti po občinah, kjer nimajo peščiče zemlje. Marsikateri stotak bi lahko to neslo občini, ko bi ona imela to pravico in jo dajala v najem. Občina skrbi za ceste, za sole in tako potrebuje dohodkov, ribarenje po njenih potokih pa ima kak tuj grajščak, ki čestokrat daleč kje proč stanuje in da ribarenje v najem kakemu čestokrat ljudstvo sovražnemu človeku. Neka občina ima skrbeti oziroma prispevati k stroškom za osem šol, pa po občini ima grajščak ribarenje. In kako strašne kazni se nalagajo tistemu, ki bi se drznil kako ribo vjeti. Tako n. pr. mi je znan slučaj, da je bil neki kmet zaprt tri mesece in je čez 100 K plačal globe in zraven še je pol večnosti dragega časa presedel v preiskavi, med tem ko mu je delo doma zaostajalo, in vse to za kakih 15 poštvi, ki jih predrznil uloviti. Poslanci, na delo, ta predpravica grajščakov je ostanek iz tiste dobe, ko j še vladala pest in surova sila.

* **Kmečki kandidatje in liberalni kandidatje.** Slovenska kmečka zveza je prepričana, in to prepričanje je tudi med liberalci splošno razširjeno, da bodo vsi kandidatje, ki so sprejeli njen program, pri volitvah zmagali. Za to je morala Kmečka zveza gledati na to, da so se izbrali kandidatje, ki so tudi sposobni za delo v državnem zboru. Liberalna Narodna stranka si je lahko zbrala može kot Glaserja, Ježovnika, Robleka, Roša, ker za otovo ve, da ne bodo nikdar sedeli v državni zbornici. Slov. kmečka zveza pa si je v svesti popolne zmage na čeli črti, vsled tega pa tudi ve, da jo čaka dolžnost, vse to tudi izpolniti, kar sedaj volilcem obeta. In če hoče to storiti, mora si izbrati za to sposobne može! S tega stališča se morajo soditi kandidatje kmečke stranke in s tega stališča jo trezni ljudje tudi sodijo. Če tudi so kandidatje različnih stanov, vendar stoji vsi na programu Slovenske kmečke zveze. Liberalci sami so vodstvu kmečke stranke v za-

upnih pismih pisali, naj ne gleda vodstvo samo na priljubljenost kandidatove osebe, ampak kolikor mogoče na kandidatovo sposobnost, da se bo na Du... res za narod tudi kaj storilo. Ta pisma se še uranijo in če bo treba, bomo nekatere hujskače proti našim kandidatom grdo razkrinkali.

* **Zgodovina shoda v Mestinju.** Liberalci, združeni s štajerčanci, trobijo sedaj v svet, da si bodo v nedeljo dne 7. aprila „neodvisni“ kmetje postavili kandidata proti kandidatu Slovenske kmečke zveze. Mogoče, da bo res kateri zborovalec mislil, da je neodvisen, toda za zastorom je bil shod v Mestinju od celjskih advokatov in liberalnih učiteljev iz okraja dobro pripravljen. Na shodu liberalne stranke v Mariboru se je po poročilu „Domovine“ št. 38 o volilnem okraju Rogatec-Smarje-Kozje obravnavalo tako-le: „Predsednik (dr. Kukovec) ... preide k volilnemu okraju Smarje, Rogatec in Kozje. Tudi za ta okraj sklene zaupni shod, da postavi Narodna stranka svojega kandidata. V poštev prideta pri tem nadučitelj Alojz Strmšek pri Sv. Petru in pa učitelj Franc Ferlinč v Smarju. A ker je klerikalna (reci prav kmečka) stranka začela po svojih časopisih nesramno gonjo proti naprednemu učiteljstvu, smatratata dva sedanji čas za neprimeren, da bi mogla uspešno nastopiti.“ Tako torej! Liberalnima učiteljema Strmšku in Ferlinču se je ta čas vzdaje prekliso, uspeha še ni upati, za to hočejo sedaj poslati „neodvisnega“ kmeta v boj po blamažo. Kadar pa bo okraj dovolj pripravljen za Strmškova oziroma Ferlinča, takrat pa lahko „neodvisni“ pobere sila in kopita ter gre. Stranka je v Mariboru tudi sklenila, prirediti za okraj posebni shod, na katerem postavi kandidata. In ta shod je v nedeljo v Mestinju pod tvrdko „neodvisni kmetje.“ Cel shod so pa v resnici pripravili celjski koncipienti po svojem sluzi Oroslavu Kušecu. In agitacijo za shod so prevzeli po okraju liberalni učitelji. Kušec je že tudi bil tako srečen in je najzvestejšim smel naznaniti, da so si celjski advokate izbrali za kandidata izdajice iz vrst Slovenske kmečke zveze. V nedeljo pa se bo tako delalo, kakor da bi se vse dogodilo slučajno in neodvisno!

* **Celjska „Domovina“** v sedanji strankarski strasti vidi in sliši samo tedaj kandidate Slovenske kmečke zveze, kadar se ji zdi, da je treba po njih udariti. Seveda nepošteni starki mnogokrat vdares tudi spodleti. V zadnji številki bahato vpraša, ali mislijo pač naši volilci in naši kandidatje o vprašanju ločitve Avstrije in Ogrske ter lahkomišelnost trdi: „Na volilnih shodih ni še nikdo o spreobrnili o tem vprašanju.“ Seveda, Roš, Glaser, Ježovnik ne bodo govorili o tem vprašanju, ker menda splah ne vedo, kaj je ločitev Avstrije od Ogrske. Pač pa kandidatje Slovenske kmečke zveze posvečajo svojo pozornost tudi temu predmetu in resnicoljubna „Domovina“ sama bo vedela, da je n. pr. dr. Korosec na shodih pri Sv. Roku in v Trbovljah nesumljeno bil Narodno stranko, ki se po svojih govornikih in glasilih izreka brez kakih posejov za ločitev, ker ne pomisli, kaka nevarnost bi ravno vsled tega nastala za jugoslovansko vprašanje. Sezidal bi se kitajski zid med Slovenko in Hrvaško. Narodna stranka pač ni v nobenem vprašanju odločno narodna, „Domovina“ pa gleda na politične nasprotnike le malokedaj resnicoljubna.

Nov način liberalcev, da bi blatili Kmečko zvezo in njene kandidate, so nepoštena poročila o naših zborovanjih. O vsakem našem zborovanju hočejo razglasiti, da se je ponesrečilo. No, dne 14. maja pa se bo liberalcem ponesrečilo. Mi vemo, da kmečka stvar v vseh okrajih dobro stoji. Liberalci delajo le prah!

vpliva na njegove živce tak obširen in tih prostor. Na otroku, razgretem od domišljije in pričakujočem česa nepričakovanega in izrednega, pa se odbija še dokaj močneje ta vtis. Počakal sem nekoliko, ura je udarila četrtino, pol ure in bitje ure se je oglašalo v cerkvi kakor bi nabijal po sodu, toda nikjer pri durih ni bilo zapaziti niti najmanjšega šuma. Nemara stražniki danes ne smatrajo za potrebno čuvati cerkev? Ali pa so nemara pse spustili vanjo, ko se je že povsem stemnilo?

Dvignil sem se po stopnjici ter se nekoliko ogledal. Skozi bližnjo veliko okno je otožno in rezko prodirala zadnja dnevna svetloba. Bilo je to že meseca listopada in dnevi so bili že jako kratki. Od zunaj je k meni le jako poredkoma došel kak glas; ako pa je došel, oglašal se je močno glasno. Na večer je v tem mestnem oddelku bilo nenavadno tiho. Časih so se začeli težki koraki posameznih pešcev. Črez nekoliko presledkov časa so se začeli koraki nekaterih mimogredočih in dva možakarja sta se razgovarjala z debelimi glasovi. Na to se je nekje v daljavi začel zamolki ropot koles. Očividno je skozi vrata v trdnjavo vihal nekaj težak voz. Ropot koles je bil čimdalje bolj razločen, jasen, ter se je čimdalje bolj bližal, končno je bilo moči slišati tudi odmev kopit, rožlanje težkih verig, ropot velikih koles; ni moglo biti drugače, nego, da so drdrali mimo vojaški vozovi v svetojursko vojašnico. Ropot je bil tako močan, da so celo cerkvena okna žvenkljala in po nekje na zgornjem koru so zažebljali prestrašeni vrabci. Pri tem piskanju sem se svobodneje oddahnil; močno ljubo mi je bilo spoznati, da se nahajajo tukaj ob enem z menoj še nekatera druga živa bitja.

Ne moram reči, da bi bil čutil strah ali dolg čas radi svoje osamljenosti. Česa bi se naj bil tudi

bal? Najsi sem tudi priznal neobičajnost svojega podjetja, vendar dvomov ni bilo nobenih. Da bi se mi bila vest oglašala radi grehov, tega nisem mogel reči; nasprotno čutil sem nekako navdušenost, neko pobožno navdušenje spreminilo me je v posebno vzvišano bitje.

Mogoče, da bi se bil poklonil sam pred seboj, ko bi bil zamogel otrok biti sposoben za takšno neumno samoljublje, ki je tako priljubljeno odrastlim ljudem. Ob drugem času ter na drugem kraju bil bi se jaz nemara bal prikaznij, toda tukaj, v cerkvi bi prikazni gotovo ne imele kakšne oblasti! A duhovi tukaj pokopanih svetnikov? Danes sem imel tu opraviti zgolj s svetim Vavclavom, ki je pa moral biti z menoj močno zadovoljen, ker sem se lotil tega podjetja radi tega, da ga vidim v njegovi slavi, kako on služi sveto daritev gospodu Bogu. Ko bi si pozelel, hotel bi mu pri tem kaj rad streči pri sveti maši ter jako previdno prenašati okovane mašne bukve od ene strani na drugo, ter tudi skrbeti za to, da zvonček ne zažvenglja niti za enkrat več, nega je neobhodno potrebno! Bil sem celo pripravljen, vleči jarmene pri majhnih orgljah ter peti, peti tako tanko in milo, da bi se celo sveti Vavclav razjokal, položil mi obe roki na glavo ter dejal: „Dobro dete!“

Ura je glasno odbila pet ter me s tem zdrnila iz zamišljenosti. Izvlekel sem knjigo iz svoje šolarske mavhe, ki mi je visela na jermenu preko hrbta, je položil na naslonjač ter jo jel čitati. Z mladimi očmi je to bilo še mogoče, brez obzira na to, da je bilo že precej mračno. Toda sleherni, bodisi tudi slab glas, od zunaj me je zanimal, da sem nehaj čitati, dokler ni nastala zunaj vnovič mrtva tišina.

Evo, v bližini je bilo moči slišati urne, drobne korake. Hipoma je pod oknom nekdo obstal. Kakor bi trenil, me je prešinila radostna misel, da sta to oba moja tovariša. Od zunaj se je začelo ono posebno žvižganje, ki nam je bilo tako priljubljeno. Kar tresel sem se veselja pri misli, da ste se me moja tovariša spomnila ter pritekla semkaj, najsi tudi se vtegne zgoditi, da bosta reveža celo kaznovana za to! V tem času sem trepetal tudi vsled ponosne zavesti, da me ona sedaj občudujeta, ker ona ne bi bila sposobna prebiti vsaj eno urico na mojem mestu. Gorje, rečna fanta ne bosta spala nočjo vso noč! Oh, kako rad bi ju bil spustil ob tej uri k sebi!

A sedaj evo, kriči Fricek — to je bil sin vrtarja. Fricek, kako ga neki ne bi poznal! Jaz imam tega Friceka tako rad, danes pa ga je ves dan preganjala nesreča. Zarano po prvi sv. maši je razlil vodo duhovniku na noge. Fricek se v cerkvi neprestano ozira naokrog ter ne gleda duhovnika; po obedu, ko je Fricek dražil ravnateljstvo Ančko, ga je zatekel pri tem gospod učitelj.

In evo, oglašil se je radostni klic Kubičeka. Kubiček, ho! ho! ho! Meni se je samemu ljubilo zakričati na nju ali njima zažvižgati, ali se vsaj oglašiti z močnim glasom, toda — bil sem v cerkvi. Tovariša sta govorila glasno, da sem ju zamogel slišati, dasi sta celo zakričala, toda na moja ušesa so dohajale zgolj glasno izrečene besede: „Ti si tukaj!“ „Ti si tukaj!“ „Ali te ni strah!“ „Jaz sem tukaj!“ „Jaz se ne bojim!“ Ako je kdo šel mimo, sta ona zbežala na stran ter se potem vnovič vrnili. Zdelo se mi je, da sem videl skozi steno njuno kretanje in raz lica mi ni mogel preiti nasmehljaj.

Dalje sledi.